«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΕ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Δεκεμβρίου 1935 Ἀριθ. 1217

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ

Τὸ μέγιστον γεγονός, ἀπὸ ὅσα συνέβησαν εἰς τὸν κόσμον, ἑορτάζει ἡ Χριστιανωσύνη τὴν προσεχῆ Τετάρτην: Τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ, τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἀλλ' εἶνε ἄξιον πολλῆς προσοχῆς, ὅτι κατὰ τὴν κοσμοϊστορικὴν ἐκείνην νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεκαλύφθη τὸ μέγα τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ μυστήριον, οὐδεὶς ἄλλος ἐκρίθη ἄξιος νὰ εὐαγγελισθῇ τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, «ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν Σωτήρ», εἰμὴ οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ! Ὁ δὲ θελκτικὸς καὶ θεόπνευστος ἱστορικὸς τῆς γεννήσεως καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τοῦ Σωτῆρος, ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, διαθέτει δέκα τρεῖς ὁλοκλήρους στίχους, διὰ νὰ περιγράψῃ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀγγέλου εἰς τοὺς ποιμένας, τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς μεγάλης χαρᾶς, τὴν ὑμνῳδίαν «πλήθους στρατιᾶς ἐπουρανίου», ποὺ εἶδαν καὶ ἤκουσαν οἱ μακάριοι οὗτοι ἄνδρες.

Ὑπῆρχε βεβαίως εἰς τὸ κατάλυμα πλῆθος ταξειδιωτῶν, ποὺ κατέλαβον πάντα χῶρον, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ διὰ τὴν Παρθένον ἄλλος τόπος τοκετοῦ, εἰμὴ τὸ σπήλαιον τοῦ σταύλου καὶ ἡ φάτνη τῶν ἀλόγων ζῴων. Ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὁ συνήθης πληθυσμὸς τῶν κατοίκων της. Ἀλλ' οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ ἐκρίθησαν ἄξιοι νὰ εὐαγγελισθοῦν τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, διότι τόσον ἀφιλόξενοι καὶ ἄσπλαγχνοι ἐδείχθησαν, ὥστε νὰ παραπέμψουν εἰς τὸν σταῦλον τὴν λεχὼ καί, καθόσον ἐξηρτᾶτο ἀπὸ αὐτούς, νὰ θέσουν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τοῦ γεννηθέντος βρέφους. Ὑπῆρχον εἰς τὴν Παλαιστίνην σοφοὶ νομοδιδάσκαλοι, πλούσιοι καὶ βασιλεῖς καὶ μεγιστᾶνες, ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι καὶ λευῖται. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐκρίθη ἄξιος νὰ εὐαγγελισθῇ τὴν γέννησιν τοῦ Μεσσίου, διότι ὅλοι αὐτοὶ ἦσαν ξένοι πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Μεσσίου καὶ πρὸς τὴν σωτηρίαν, ποὺ προσέφερεν ὁ Σωτήρ, ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ ἐκρίθησαν ἄξιοι οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ, ὡσὰν νὰ ἦσαν ἐξαιρετικαὶ φυσιογνωμίαι. Καὶ ἦσαν πράγματι τοιαῦται, ὄχι βέβαια κατὰ τὸ μέτρον τῆς κρίσεως, ποὺ κρίνομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι τὰς προσωπικότητας, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ Θεοῦ.

* * *

Πρῶτον μέν, διότι ἦσαν ἄνθρωποι ταπεινοὶ καὶ εὐσεβεῖς. Ἔμεναν μακρὰν ἀπὸ τὰς πόλεις καὶ ἀπὸ τὴν φιλαρχίαν, ποὺ ἀναπτύσσεται εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀξιωμάτων· μακρὰν ἀπὸ τὴν φιλαρχίαν, ποὺ χρησιμοποιεῖ συχνὰ μέσα παράνομα καὶ ἐγκληματικά, ὅσα οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχαν νὰ παρουσιάσουν, ἀναπτύσσει δὲ ἔχθρας καὶ μίση ἀδιάλλακτα, ὅσα τὰ περὶ τὴν ἐξουσίαν μαχόμενα κόμματα τῆς ἐποχῆς μας ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν. Ἔμεναν μακρὰν ἀπὸ τὰς πόλεις, ὅπου οἱ κάτοικοί των κατεξαντλοῦνται εἰς τὴν μανίαν ἐκείνην τῆς ἐπιδείξεως, ποὺ ἀπαιτεῖ νέα πάντοτε φορέματα καὶ καλλωπισμοὺς καὶ ἀντιζηλίας καὶ ματαίους διαγωνισμοὺς καὶ ἀγορομολογήτους συμβιβασμούς· μακρὰν ἀπὸ τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὰ κατὰ συνθήκας ψεύδη τῶν δῆθεν πολιτισμένων. Ἄνθρωποι ἁπλοῖ, ταπεινοί, ἀνεπιτήδευτοι, ἥσυχοι, ἕτοιμοι νὰ δεχθοῦν τὴν ἀλήθειαν εἰς καρδίαν, ποὺ δὲν διέφθειρεν ὁ σκεπτικισμός, «ἡ φιλοσοφία καὶ κενὴ ἀπάτη», ἡ ἀπιστία τῶν «συζητητῶν τοῦ αἰῶνος τούτου». Αὐτὸς ἄλλως τε ὁ Θεὸς δὲν εἶχε προείπει διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου: «Ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λόγους μου;» (66. 2). Τοὺς τοιούτους πάντοτε ὁ Θεὸς θεωρεῖ προσωπικότητας ἀξίας τοῦ ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντός Του, ὁσονδήποτε χαμηλὴ καὶ ἂν εἶνε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἡ κοινωνικὴ θέοις των. Δι' αὐτό, λοιπόν, τώρα ἐπιβλέπει καὶ εἰς τοὺς ποιμένας κατὰ τρόπον ἐξόχως τιμητικόν, ἀποστέλλων ἀγγέλους, «περιλάμπων διὰ δόξης Κυρίου», εὐαγγελιζόμενος «χαρὰν μεγάλην, ὅτι ἐτέχθη αὐτοῖς Σωτήρ».

Ἀλλ' ὅτι οἱ ποιμένες ἦσαν ἄξιοι τοιούτου εὐαγγελισμοῦ ἀποδεικνύεται δεύτερον ἐκ τοῦ ὅτι, μόλις ἤκουσαν τὴν ἀγγελίαν ταύτην, οὔτε ἐδυσπίστησαν, οὔτε ἀνέβαλαν τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ γεγονότος. Ἀλλ' «ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν». Καὶ ὄχι ἁπλῶς ἦλθον, ἀλλ' «ἦλθον σπεύσαντες», λέγει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστής, ἦλθον μὲ σπουδὴν καὶ ταχύτητα ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγα γεγονός, μὲ τὴν φανέρωσιν τοῦ ὁποίου ὁ Κύριος τοὺς ἐτίμησεν.

Ἤκουσε καὶ ὁ Ἡρώδης ἀπὸ τοὺς μάγους τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος· ἀλλ' ἀντὶ νὰ χαρῇ καὶ νὰ

σπεύσῃ νὰ Τὸν προσκυνήσῃ—ὅπως οἱ ποιμένες—«ἐταράχθη, ἐθυμώθη λίαν», ἐκινήθη εἰς φονικὴν ἐκστρατείαν καὶ ἐξετέλεσε τὸ φρικτὸν ἐκεῖνο κακούργημα τῆς σφαγῆς τῶν νηπίων. Ἤκουσαν «πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ», συγκληθέντες ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου. Καὶ ἀπαντοῦν μὲν ὀρθῶς, ὅτι κατὰ τὰς προφητικὰς βεβαιώσεις ὁ Χριστὸς γεννᾶται ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, δὲν ἐνδιαφέρονται ὅμως νὰ ἐξακριβώσουν τὸ γεγονὸς καὶ νὰ σπεύσουν νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Σωτῆρα. Καὶ οὕτω πολιτικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, ἡ ἰθύνουσα τάξις τῶν Ἰουδαίων, μένουν ξένοι πρὸς τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην τῆς σωτηρίας καὶ ἑτοιμάζονται πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Σωτῆρος. Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ ἐξαιρέσεις, οἱ μάγοι τώρα, ὁ Ἰωσὴφ καὶ ὁ Νικόδημος κατόπιν, ὁ Παῦλος μετέπειτα, ποὺ ἐκπροσωποῦν τὰς ἀξιεπαίνους ἐξαιρέσεις τῶν πλουσίων, τῶν ἀρχόντων, τῶν διανοουμένων, ποὺ σπεύδουν πρὸς τὸν Σωτῆρα ἐν πάσῃ γενεᾷ. Ἀλλ' εἶνε λυπηρόν, ὅτι συνήθως, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρέσεων, μένει ξένη πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡ ἰθύνουσα τάξις πολλῶν χριστιανικῶν λαῶν, ὄχι δὲ ὀλίγοι ἐξ αὐτῆς ἐπιτίθενται διὰ τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων των κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ γίνονται πολέμιοί της.

* * *

Ὅτι οἱ ποιμένες ἦσαν ἄξιοι τῆς τιμῆς, ποὺ τοὺς ἔκαμεν ὁ Θεός, ἀποδεικνύεται τρίτον ἐκ τοῦ ὅτι ἰδόντες τὸ Παιδίον ἐπίστευσαν, ἐδόξασαν τὸν Θεόν, διελάλησαν τὸ γεγονός. Καίτοι εἰς τὸ σπήλαιον δὲν εἶδον τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν ἀλλ' ἁπλῶς «τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ», ἐν τούτοις «ἰδόντες διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου»· διεγνώρισαν ὅτι «ἐτέχθη αὐτοῖς Σωτήρ»· διῃσθάνθησαν ὅτι τὸ μάτι ἐκεῖνο, ποὺ ἔβλεπε τὴν προσκύνησίν των, δὲν ἦτο ἁπλῶς ματάκι νηπίου, ἀλλ' ὁ Ὀφθαλμὸς «ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν»· ὅτι τὸ χέρι, ποὺ ἁπλώθηκεν εἰς εὐλογίαν, δὲν ἦτο ἁπλῶς χεράκι νηπίου, ἀλλὰ «Χεὶρ Κυρίου», ἡ ποιήσασα τὸν κόσμον. Ἐχάρησαν «χαρὰν μεγάλην», ὅτι διεγνώρισαν τὸν Σωτῆρά των. Ὅπου δὲ ὑπάρχει χαρὰ τοιαύτη, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ ἐκδηλωθῇ καὶ νὰ μὴ μεταδοθῇ. Ἰδοὺ οἱ ταπεινοὶ ποιμένες ἀφ' ἑνὸς μὲν «ἐπέστρεψαν δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον»· ἀφ' ἑτέρου δὲ μετέδωκαν τὰ εὐαγγέλια τῆς χαρᾶς τῆς μεγάλης εἰς τὸν κύκλον τῶν γνωρίμων των. Τὰ μετέδωκαν δὲ μὲ τοιαύτην πεποίθησιν καὶ πειστικότητα, ὥστε «πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς»!

Πράγματι, ἐκπληκτικὸν γεγονός, ὅτι οἱ πτωχοὶ ποιμένες ἠξιώθησαν τῆς μεγίστης τιμῆς ν' ἀκούσουν πρῶτοι τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, «ὅτι ἐτέχθη Σωτήρ». Ἀλλ' ὅταν βλέπωμεν μὲ πόσην προθυμίαν πιστεύουν, μὲ πόσον ζῆλον εὐγνωμονοῦν καὶ δοξάζουν τὸν Θεὸν διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δωρεὰν ταύτην, μὲ πόσην φιλάδελφον ἁπλότητα σπεύδουν νὰ μεταδώσουν τὴν εἴδησιν καὶ τὴν χαρὰν καὶ νὰ χρηματίσουν οὕτως οἱ πρῶτοι εὐαγγελισταὶ τοῦ μεγίστου εἰς τὸν κόσμον γεγονότος, πειθόμεθα, ὅτι ἦσαν ἄξιοι τοιαύτης ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ τιμῆς. Διότι ἀποδεικνύεται ὄντως ἄξιος τῆς τιμῆς καὶ τῆς δωρεᾶς νὰ γνωρίσῃ τὸν Σωτῆρα καὶ νὰ εὕρῃ τὴν σωτηρίαν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀκούων τὰ εὐαγγέλια τῆς σωτηρίας, ἀκούων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, μελετῶν τὴν ἀλήθειαν τὴν εὐαγγελικήν, τὴν περὶ τοῦ Σωτῆρος εὐαγγελιζομένην, πιστεύει, δοξάζει τὸν Θεόν, λατρεύει τὸν Χριστόν· ἐπὶ πλέον δὲ θεωρεῖ ἀνάγκην ἐσωτερικήν, ὡθοῦσαν νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς ἄλλους τὴν εὐλογίαν καὶ εὐεργεσίαν ταύτην, ποὺ ἠξιώθη αὐτὸς νὰ λάβῃ ὡς φάρμακον μὲν σωτήριον διὰ τὸν ἑαυτόν του, ὡς παρακαταθήκην δὲ καὶ τάλαντον ἐκμεταλλεύσιμον ἐπ' ἀγαθῷ καὶ τοῦ πλησίον.

Ἐάν, λοιπόν, φίλε ἀναγνῶστα, δὲν ᾐσθάνθης ἀκόμη τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν ἠθέλησες ἀκόμη νὰ γνωρίσῃς τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρά σου, νὰ ἀκούσῃς τὸ εὐαγγέλιόν Του, νὰ πιστεύσῃς εἰς τὴν ἀλήθειάν Του, νὰ δοξάσῃς τὸν Θεόν, νὰ διαλαλήσῃς τὸ γεγονός. Καὶ ὅμως ὁ Κύριος σοῦ διανοίγει καὶ πάλιν ἐφέτος τὴν εὐκαιρίαν τῆς σωτηρίας μὲ τὴν προσεχῆ ἑορτὴν τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Θὰ θελήσῃς νὰ τὴν ἐπωφεληθῇς; Τὸ εὐχόμεθα ὁλοψύχως.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

β) Ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου κρινομένη.

Ἡ ἀντίφασις αὕτη παρουσιάζεται ἐμφανεστέρα εἰς τὴν διάκρισιν, τὴν ὁποίαν ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὁ Haeckel ἐξηναγκάσθη νὰ κάμῃ ἐν τῷ νόμῳ τῆς κληρονομικότητος. Διέκρινε τουτέστιν ὁ Haeckel τὴν κληρονομικότητα εἰς συντηρητικὴν καὶ εἰς προοδευτικήν!, ἐπιζητήσας οὕτω νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὀργανισμῷ δύο ἀντιθέτους τάσεις. Καὶ ἵνα ὁμιλήσωμεν διὰ τοῦ παραδείγματος, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖ αὐτὸς ὁ Haeckel(1), δυνάμει τῆς προσαρμογῆς ἀνεφύησαν παρά τινι δεινοσαύρῳ πτερὰ καὶ πτέρυγες, καθ' ὃν χρόνον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἔφερον δέρμα φολιδωτόν, οὕτω δὲ κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Haeckel μετεβλήθη οὗτος εἰς εἶδός τι στρουθοκαμήλου. Ἤδη δυνάμει τοῦ νόμου τῆς συντηρητικῆς κληρονομικότητος δέον εἰς τὸν ἀπόγονον τοῦ δεινοσαύρου τούτου νὰ μεταδοθῶσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ εἴδους, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς συνεχοῦς μεταβιβάσεως κατέστησαν ἤδη μόνιμα, μεταξὺ δὲ τῶν χαρακτηριστικῶν τούτων ἀναμφιβόλως καταλέγεται καὶ τὸ φολιδωτὸν δέρμα. Ἀλλὰ ἀφ' ἑτέρου δυνάμει τῆς προοδευτικῆς κληρονομικότητος θὰ ἔπρεπε νὰ μεταδοθῶσιν εἰς τὸν ἀπόγονον τοῦτον καὶ τὰ νέα χαρακτηριστικὰ τοῦ πατρός του, ἤτοι τὰ πτίλα καὶ αἱ πτέρυγες. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ἀπόγονος οὗτος θὰ ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ φέρων δέρμα

(1) History of Creation, 3rd ed. London 1883 κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς Γερμανικῆς ἐκδόσεως τοῦ 1865, Τόμ. II σελ. 229.

φολιδωτὸν ἅμα καὶ πτερωτόν! Εἶνε λοιπὸν προφανές, ὅτι αἱ δύο αὗται μορφαὶ τῆς κληρονομικότητος αἴρουσι καὶ ἀναιροῦσιν ἀλλήλας.

Νέαν ἀντίθεσιν εἰς τὴν Δαρβίνειον ἐκδοχὴν τῆς κληρονομικότητος δημιουργοῦσι τὰ φαινόμενα τῆς παππογονίας ἢ τοῦ ἀταβισμοῦ, τὰ ὁποῖα ὁ Haeckel περιλαμβάνει εἰς τὸν νόμον τῆς διακοπτομένης κληρονομικότητος ἢ μεταβιβάσεως. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον οἱ χαρακτῆρες τῶν ἀμέσων προγόνων δὲν μεταδίδονται, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν μεταβιβάζονται χαρακτῆρες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μεμακρυσμένων προγόνων. Προφανῶς ἡ διακοπτομένη αὕτη κληρονομικότης ἀντιτίθεται πρὸς τὴν προοδευτικὴν κληρονομικότητα καὶ ἐκμηδενίζει ἐξ ὁλοκλήρου τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

Τέλος ἵνα ἀποδειχθῇ ἐμφανέστερον ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ νόμου τῆς κληρονομικότητος, ὡς ἐξεδέχθη τοῦτον ὁ Δαρβῖνος, ἵνα ἐξηγήσῃ τὴν ὕπαρξιν τῶν διαφόρων εἰδῶν, ὁ Haeckel καθορίζει καὶ τέταρτον νόμον ἢ μορφὴν κληρονομικότητος, τὴν φυλετικὴν κληρονομικότητα, καθ' ἣν οἱ τοῦ ἄρρενος χαρακτῆρες μεταβιβάζονται εἰς τὸν ἄρρενα ἀπόγονον, καὶ οἱ τοῦ θήλεος εἰς τὸν θῆλυν ἀπόγονον. Οὕτω ἡ κληρονομικότης δὲν ἀποτελεῖ νόμον ἑνιαῖον καὶ ὁμοιόμορφον, ἀλλὰ συνδυάζει τάσεις ἀναιρούσας ἀλλήλας καὶ πότε μὲν ἀναστελλομένας, πότε δὲ ἐνεργούς, ἡ φύσις δέ, ὁ τυφλὸς οὗτος καὶ ἄνευ συνειδήσεως ἢ ἐπιγνώσεώς τινος ἐργάτης τῆς φυσικῆς ἢ ζωϊκῆς ποικιλίας, συμβιβάζει καὶ ἐναρμονίζει ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὀργανισμῷ τάσεις ἀντιθέτους καὶ ἀναιρούσας ἀλλήλας, μόνον συνεργὸν ἔχουσα τὴν τύχην!

Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς κληρονομικότητος.

Ἀρχιμ. † ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

2. «Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ».

Καὶ εἰς τὴν Ἀπφίαν τὴν ἀγαπητὴν καὶ εἰς τὸν Ἄρχιππον τὸν συστρατιώτην μας καὶ εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν πιστῶν, ἡ ὁποία συνέρχεται εἰς τὸν οἶκόν σου.

«Καὶ Ἀπφίᾳ». Φρυγικὸν ὄνομα, μηδεμίαν σχέσιν ἔχον πρὸς τὸ Ἄππιος (Πράξ. κη' 15). «Ἴσως ἡ Ἀπφία γαμετὴ ἦν τοῦ Φιλήμονος» (Οἰκουμ.). Ἀναφέρει δὲ καὶ ταύτην, διότι ἡ περίπτωσις αὕτη τοῦ δούλου ἀπετέλει οἰκιακὴν ὑπόθεσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ συνηγορία καὶ ταύτης ὡς οἰκοκυρᾶς θὰ ἐβάρυνε πολύ, ἐπειδὴ αὕτη «εἶχε κάτι νὰ κάμῃ μὲ τὴν ἐργασίαν τοῦ Ὀνησίμου» (Bengel).

«τῇ ἀγαπητῇ». Περισσότερον μεμαρτυρημένη γραφῇ «τῇ ἀδελφῇ». «Ἀδελφῇ ἑαυτῶν διὰ τὴν κατὰ πίστιν συγγένειαν» (Ζιγαβ.).

«Ἀρχίππῳ». Κατὰ τοὺς νεωτέρους πιθανῶς ἦτο υἱὸς τοῦ Φιλήμονος καὶ τῆς Ἀπφίας. Κατὰ τοὺς παλαιοτέρους «φίλος ἦν γνήσιος Φιλήμονι» (Ζιγ.) καὶ «τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν ἐπεπίστευτο» (Θεοδτ.). Πάντως συμφωνοῦσιν οἱ ἑρμηνευταὶ εἰς τὸ ὅτι «οὗτός ἐστιν Ἄρχιππος, περὶ οὗ γράφων Κολοσσαεῦσιν ἔλεγεν· Εἴπατε Ἀρχίππῳ, βλέπε τὴν διακονίαν, ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς» (Χρυσ.). Ἐὰν δεχθῶμεν, ὅτι ὁ Ἄρχιππος δὲν ἦτο μέλος τῆς οἰκίας τοῦ Φιλήμονος, τότε γράφει καὶ πρὸς αὐτὸν τὴν παροῦσαν, ἐπειδὴ ὁ Ὀνήσιμος ἐπρόκειτο νὰ καταλεχθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Ἄρχιππος ἤσκει τὴν διακονίαν του.

«τῷ συστρατιώτῃ». Μόνον ἐνταῦθα καὶ ἐν Φιλιπ. β' 25 (Πρβλ. διὰ τὴν ἔννοιαν καὶ Β' Τιμόθ. β' 3). Συστρατιώτης ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου ἀγῶνι «κατὰ τῆς ἀσεβείας καὶ κατὰ τῶν δαιμόνων» (Ζιγ.). «Δοκεῖ μοι οὗτος καὶ εἶναι τῶν ἐν κλήρῳ κατειλεγμένων» (Χρυσ.). Ἡ ὀνομασία φαίνεται, ὅτι ἐνεπνεύσθη εἰς τὸν Παῦλον ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ περιβάλλοντος τῆς φυλακῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἤδη εὑρίσκετο. Πάντως ὀνομάζων αὐτὸν συστρατιώτην ὑπαινίττεται ὅτι «εἰ συστρατιώτης, καὶ ἐν τούτῳ ἀγωνιεῖται» (Οἰκ.), ἤτοι θὰ συναγωνισθῇ, ἵνα ἐξευμενισθῇ ὁ Φιλήμων καὶ δεχθῇ καλῶς τὸν Ὀνήσιμον.

«τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ». Οὐχὶ «πᾶσαν τὴν οἰκίαν, ἣν ἐκκλησίαν ὠνόμασεν ὡς εὐσεβείᾳ λαμπρυνομένην» (Θεοδτ.), ἀλλὰ πάντας τοὺς πιστοὺς τοὺς συναγομένους ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ὅπως ἐπιτελέσωσι τὰ τῆς Χριστ. λατρείας. Εἰς μεγάλας πόλεις, ἐφ' ὅσον ἄλλως τε ἀκόμη δὲν ὑπῆρχον εἰδικὰ κτίρια ἀφιερωμένα εἰς τέλεσιν τῆς Χριστ. λατρείας, ἐπόμενον ἦτο νὰ ὁρίζωνται τότε διάφοροι ἰδιωτικαὶ οἰκίαι, ὅπου κατενέμοντο οἱ πιστοί, ἄλλοι μὲν εἰς ταύτην, ἕτεροι δὲ εἰς ἐκείνην ἐπισυναγόμενοι (Πρβλ. Πράξ. ιβ' 12, Ρωμ. ς' 5, Α' Κορινθ. ις' 19, Κολοσ. δ' 15). Οὕτω ἀπέφευγον νὰ διεγείρωσι καὶ τὴν ὑποψίαν τῶν ἀρχῶν.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΔΕΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΩΫΣΕΩΣ

Ἄφησέ με, εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν. Καὶ τοῦτο ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ καταλάβῃ ὁ Μωϋσῆς, ὅτι ὑπῆρχε θέσις καὶ καιρὸς νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπειλήν Του. Χωρὶς ἀναβολὴν λοιπὸν ὁ μεγάλος ἐκεῖνος καὶ ποιητικὸς κυβερνήτης ποὺ ἐνδιεφέρετο σᾶν πατέρας γιὰ τὸν λαόν του, πέφτει εἰς τὰ γόνατα καὶ μὲ θερμὴν προσευχὴν ζητεῖ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἰδού, τί παρακαλεῖ ὁ Μωϋσῆς καὶ τί λέγει εἰς τὴν προσευχήν του:

«Ἱνατί, Κύριε, θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλῃ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ;» (Ἐξόδ. λβ' 11). Γιατί, Κύριε, θυμώνεις δυνατὰ κατὰ τοῦ λαοῦ σου, τὸν ὁποῖον ἔβγαλες ἀπὸ τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου μὲ δύναμιν μεγάλην καὶ μὲ τὸν ὑψηλὸν καὶ δυνατὸν καὶ ἀκατανίκητον βραχίονά σου;

Ἔτσι ἀρχίζει ὁ Μωϋσῆς, ἀπαντῶντας εἰς ἐκεῖνο, ποὺ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

τοῦ εἶπεν ὁ Θεός. Δηλαδὴ εἶνε σᾶν νὰ ἔλεγεν εἰς τὸν Θεόν: Ὄχι, Κύριε. Δὲν εἶνε μόνον ἰδικός μου ὁ λαὸς αὐτός. Πρῶτα πρῶτα εἶνε λαὸς ἰδικός Σου. Λαός, τὸν ὁποῖον δὲν ἔβγαλα ἐγὼ ἀλλὰ Σὺ ἔβγαλες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Ἂν ἔλειπαν τὰ τόσα σημεῖα καὶ θαύματα, ποὺ ἔγιναν, ποιὸς θὰ ἐτολμοῦσε νὰ κάμῃ λόγον γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ποιὸς ἦταν δυνατὸς νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν Φαραὼ νὰ ἐπιτρέψῃ στοὺς Ἰσραηλίτας νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν χώραν τῆς Αἰγύπτου; Καὶ ἂν τὸ χέρι Σου τὸ ἀνίκητον καὶ ἡ δύναμίς Σου ἡ μεγάλη δὲν ἔμβαινεν εἰς τὸ μέσον, ποιὸς θὰ ἐμπόδιζε τὸν Φαραὼ ἀπὸ τοῦ νὰ μᾶς καταστρέψῃ ὅλους ἐμπρὸς εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης; Εἶνε λοιπὸν δικός Σου ὁ λαὸς αὐτός. Καὶ ὅ,τι ἔγινεν ἕως σήμερα, γιὰ νὰ βρίσκεται ὁ λαὸς αὐτὸς ἐδῶ κάτω ἀπὸ τὸ ὄρος Σινᾶ, ἔγινεν ἀπὸ Σέ.

«Ἰνατί θυμοῖ ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου;» Παρεξετράπησαν βέβαια οἱ Ἰσραηλῖται καὶ εἶνε δικαία ἡ ὀργή Σου. Ἀλλ' ἂς γίνῃ ὀργὴ πατέρα ποὺ βλέπει τὸ παιδί του νὰ πέφτῃ ἔξω καὶ ζητεῖ νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν ἴσιον δρόμον. Ὄχι ὀργὴ Κριτοῦ δικαίου, ποὺ ζητεῖ μὲ ὅλον Του τὸ δίκαιον εὐθύνας ἀπὸ τὸν παραβάτην. Θύμωσε, Κύριε, κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλ' ὄχι μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν ἐκτρίψῃς καὶ νὰ τὸν ἐξαφανίσῃς, ἀλλὰ νὰ τὸν διορθώσῃς καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃς μὲ τὰ τόσα σοφὰ καὶ πλούσια μέσα, τὰ ὁποῖα εἰξεύρει ἡ ἀγαθότης Σου νὰ χρησιμοποιῇ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν.

Καὶ προχωρεῖ ὁ Μωϋσῆς: «Μήποτε εἴπωσιν οἱ Αἰγύπτιοι λέγοντες· Μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀποκτεῖναι ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς». Αὐτό, ποὺ Σοῦ ζητῶ, Κύριε, λέγει ὁ Μωϋσῆς, εἶνε σύμφωνον πρὸς τὴν δόξαν Σου. Γιατί οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ μαζὺ μὲ αὐτοὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἐδῶ τριγύρω λαοί, παρακολουθοῦν μὲ περιέργειαν νὰ ἰδοῦν τὸ ἀποτέλεσμα. Εἶνε περίεργοι νὰ ἰδοῦν ποῦ θὰ καταλήξῃ αὐτὴ ἡ ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ποὺ ἔγινε χωρὶς ὅπλα καὶ πολέμους, ἀλλὰ μὲ ἕνα τρόπον θαυμαστόν, ὥστε νὰ φαίνεται καθαρὰ καθαρά, ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲν βγῇ σὲ καλὸ τέλος ἡ ἔξοδος αὐτή, τότε θὰ καταβοήσουν οἱ Αἰγύπτιοι. Αὐτοὶ εἶνε γεμάτοι πικρίαν καὶ χολήν, γιατί δὲν ἠμπόρεσαν νὰ κάμουν ἐκεῖνο, ποῦ ἤθελαν, νὰ διατηρήσουν δηλαδὴ γιὰ πάντα τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὸν ζυγόν τους. Καὶ γι' αὐτὸ τώρα θὰ συκοφαντήσουν τὴν ἀγαθότητά Σου καὶ θὰ βλασφημοῦν τὴν Μεγαλωσύνην Σου. Θὰ λέγουν εἰς τοὺς γειτονικοὺς λαούς· ὁ Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦταν Θεὸς ἀνθρωποφάγος. Ἤθελε νὰ χορτάσῃ μὲ τὴν θυσίαν ὅλων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Καὶ τοὺς ἔβγαλε μὲ πονηρίαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὸ Σινᾶ, εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας των καὶ τῆς καταστροφῆς των.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ Γ'.
ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΖΑΡΟΝ

Ἀλλ' ἂς ἀκούσωμεν καὶ τὴν συνέχειαν τῆς παραβολῆς. «Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται» (Λουκ. 16, 26). Καλὰ λοιπὸν εἶπεν ὁ Δαβίδ, ὅτι «ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται.... οὐ δώσει τῷ Θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ» (Ψαλμ. 48, 8). Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν καὶ ἀδελφὸς ἂν εἶναι, καὶ πατέρας ἂν εἶναι, καὶ παιδὶ ἂν εἶναι, νὰ σώσῃ ἄλλον. Ἔλα νὰ τὸ ἴδῃς αὐτό· ὁ Ἀβραὰμ ὠνόμασε τὸν πλούσιον, τέκνον· ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τοῦ δείξῃ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρὸς πρὸς τὸ παιδί του. Ὁ πλούσιος ὠνόμασε τὸν Ἀβραὰμ πατέρα, καὶ ὅμως δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὔνοιαν, ποὺ εἶναι φυσικὸν νὰ αἰσθάνεται ὁ πατέρας πρὸς τὸ τέκνον· διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι οὔτε συγγένεια, οὔτε φιλία, οὔτε προσπάθεια, οὔτε ἄλλο τίποτε ἠμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ ἐκεῖνον ποὺ εἶναι καταδικασμένος ἀπὸ τὴν ἰδικήν του ζωήν.

10. Αὐτὰ δὲ τὰ λέγω, ἐπειδὴ πολλοὶ πολλάκις, ὅταν ἡμεῖς τοὺς συμβουλεύωμεν νὰ προσέχουν εἰς τὸν ἑαυτόν των καὶ νὰ εἶνε νηφάλιοι, ραθυμοῦν καὶ στρέφουν τὴν συμβουλὴν εἰς τὰ γέλοια, λέγοντες· σὺ θὰ μὲ προστατεύσῃς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν· καὶ ἔχω θάρρος καὶ δὲν φοβοῦμαι. Πάλιν ἄλλος λέγει· ἔχω πατέρα μάρτυρα, καὶ ἄλλος, ἔχω πάππον ἐπίσκοπον· ἄλλοι πάλιν προβάλλουν ὅλους τοὺς οἰκιακούς των. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι λόγια ψυχρὰ καὶ ἀνούσια, διότι δὲν θὰ ἠμπορέσῃ τότε οὔτε ἡ ἀρετὴ τῶν ἄλλων νὰ μᾶς ὠφελήσῃ. Ἐνθυμήσου τὰς φρονίμους ἐκείνας παρθένους, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔδωκαν λάδι εἰς τὰς πέντε μωρὰς παρθένους· ἀλλ' ἐκεῖναι μὲν εἰσῆλθον εἰς τὸν νυμφῶνα, αἱ δὲ μωραὶ ἐκλείσθησαν ἔξω. Εἶναι μέγα ἀγαθὸν νὰ στηρίζῃς τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας εἰς τὰ ἰδικά σου κατορθώματα, φίλος δὲ ἐκεῖ κανεὶς ποτὲ δὲν προστατεύει τὸν φίλον του. Διότι ἐὰν εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, ποὺ ἠμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ μεταβληθῇ, λέγῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἱερεμίαν περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, μὴ παρακαλῇς διὰ τὸν λαὸν αὐτόν (Ἱερ. 17. 16), πολὺ περισσότερον ἐκεῖ. Τί λέγεις; ἔχεις πατέρα μάρτυρα; Αὐτὸ ἀκριβῶς θὰ σὲ καταδικάσῃ περισσότερον, ὅταν ἔχῃς ἀπὸ τὸ σπίτι σου τὰ παραδείγματα τῆς ἀρετῆς καὶ παρουσιασθῇς ἀνάξιος τῆς προγονικῆς ἀρετῆς. Ἀλλ' ἔχεις φίλον γενναῖον καὶ ἀξιοθαύμαστον; Οὐδὲ αὐτὸς θὰ εἶνε τότε κοντά σου βοηθός. Πῶς λοιπὸν λέγει «ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς» (Λουκᾶ 16. 9); Δὲν εἶνε ἐδῶ ἡ φιλία ποὺ προστατεύει, ἀλλὰ ἡ ἐλεημοσύνη. Διότι ἐὰν σὲ ἐπροστάτευε μόνη ἡ φιλία, ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ἁπλῶς «ποιήσατε ὑμῖν φίλους». Τώρα δέ, δεικνύων ὅτι ἡ φιλία μόνη δὲν προστατεύει, ἐπρόσθεσεν «ἐκ τοῦ μαμμωνᾶ τῆς ἀδικίας»· καίτοι ἴσως νὰ εἴπῃ κανείς, ὅτι ἠμπορῶ καὶ χωρὶς τὸν μαμμωνᾶν νὰ κάμω φίλους, καὶ μάλιστα καλύτερα παρὰ μὲ τὸν μαμμωνᾶν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι ἐκείνη ποὺ προστατεύει εἶνε ἡ ἐλεημοσύνη καὶ τὸ ἔργον τὸ ἰδικόν σου καὶ τὸ κατόρθωμα, σὲ ἔπεισε νὰ στηρίζεσαι ὄχι ἁπλῶς εἰς τὰς φιλίας τῶν ἁγίων, ἀλλὰ εἰς τὰς φιλίας, ποὺ συνάπτονται διὰ τοῦ μαμμωνᾶ.

Γνωρίζοντες λοιπὸν ὅλα αὐτά, ἀγαπητοί, ἂς προσέχωμεν

εἰς τὸν ἑαυτόν μας μὲ πᾶσαν ἀκρίβειαν· καὶ εἴτε βασανιζόμεθα, ἂς εὐχαριστῶμεν· εἴτε ζῶμεν μὲ εὐτυχίαν, ἂς ἀσφαλίζωμεν τὸν ἑαυτόν μας, καὶ σωφρονιζόμενοι ἀπὸ τὰς τιμωρίας τῶν ἄλλων, διὰ τῆς μετανοίας καὶ κατανύξεως καὶ τῆς συνεχοῦς ἐξομολογήσεως ἂς εὐχαριστῶμεν τὸν Θεόν· καὶ ἀφοῦ ἀποβάλωμεν ὅ,τι κακὸν ἐπράξαμεν εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, καὶ ἀφοῦ καθαρίσωμεν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν πάντα μολυσμὸν τῆς ψυχῆς μας, ἂς παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ὅλους νὰ φύγωμεν καθαροὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, διὰ νὰ μὴ καταδικασθῶμεν μὲ τὸν πλούσιον, ἀλλὰ μαζῇ μὲ τὸν Λάζαρον νὰ ἀπολαύσωμεν τοὺς κόλπους τοῦ πατριάρχου Ἀβραὰμ καὶ νὰ εὐφραινώμεθα εἰς τὰ ἀθάνατα ἀγαθά. Ταῦτα δὲ εἴθε ὅλοι νὰ ἐπιτύχωμεν διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ Ὁποίου καὶ εἰς τὸν Πατέρα καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννν., Ματθ. β' 13—23)

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 8.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννν., Γαλάτ. α' 11—19)

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 553.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Δὲν ἔχουν εἰλικρινῆ διάθεσιν.

Φανατικὸς διώκτης τῆς χριστιανικῆς πίστεως ὑπῆρξε πρότερον ὁ ἀπόστολος Παῦλος. «Ζηλωτὴς τῶν πατρικῶν παραδόσεων», καθὼς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, «καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθει αὐτήν». Ἐν τούτοις δὲν ἐδυσκολεύθη ὁ θεῖος Ἀπόστολος νὰ εὕρῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἂν καὶ ἦτο τόσον προκατειλημμένος ἐναντίον τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καὶ ἐνόμιζεν ὅτι μόνον ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία εἶνε ἀληθής, ἐν τούτοις ἔπειτα δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ νὰ ἐγκολπωθῇ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου Του. Ὅλος ἐκεῖνος ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ προκατάληψις ὑπεχώρησαν. Ἁπλούστατα, διότι ὁ μέγας Ἀπόστολος ἐζήτει εἰλικρινῶς νὰ μάθῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἐὰν ἐπί τινα καιρὸν ἐπολέμει τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸ δὲν τὸ ἔκαμνεν ἀπὸ ὑστεροβουλίαν, ἢ ἐμπάθειαν, ἀλλὰ ἀπὸ ἄγνοιαν. Ἡ διάθεσίς του ἦτο εἰλικρινής. Καὶ δι' αὐτὸ εὗρῆκε τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ἐποθοῦσε. Φαίνεται δὲ ἡ εἰλικρινὴς διάθεσίς του καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν ἐδίσταζε κατόπιν εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ ὁμολογῇ τὴν πλάνην, εἰς τὴν ὁποίαν πρότερον εὑρίσκετο.

Αὐτὸ συμβαίνει, φίλε ἀναγνῶστα, εἰς κάθε ἐποχὴν μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ὑπάρχουν, βέβαια, πολλοὶ ποὺ εἶνε εἰς τὴν ἄγνοιαν καὶ ἔχουν προκατάληψιν καὶ πεπλανημένην ἰδέαν περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Δι' αὐτὸ καὶ τὴν πολεμοῦν ἴσως. Πρέπει ὅμως νὰ εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι, ὅτι ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἡ διάθεσις εἶνε εἰλικρινὴς καὶ δὲν ἔχουν ἰδιοτελῆ ἐλατήρια, αὐτοὶ χωρὶς ἄλλο θ' ἀναγνωρίσουν αὔριον ἢ μεθαύριον τὴν ἀλήθειαν καὶ θ' ἀκολουθήσουν τὸ Εὐαγγέλιον. Θὰ γίνῃ καὶ μὲ αὐτοὺς ὅ,τι ἔγινε μὲ τὸν ἀπόστολον Παῦλον καὶ μὲ τόσους ἄλλους φανατικοὺς καὶ μανιώδεις ἐχθροὺς τῆς πίστεως ποὺ εὑρῆκαν ἔπειτα τὸ φῶς καὶ ὡμολόγησαν τὴν πλάνην των.

Ἀλλοίμονον ὅμως! Ὅσοι δὲν εἶνε εἰλικρινεῖς καὶ δὲν ἐρευνοῦν μὲ ἀγαθὴν διάθεσιν νὰ εὕρουν τὴν ἀλήθειαν, αὐτοὶ θὰ μείνουν εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν πλάνην. Πολὺ δὲ περισσότερον δὲν θὰ φωτισθοῦν ἐκεῖνοι ποὺ κρύπτουν σκοποὺς ἰδιοτελεῖς καὶ συμφεροντολογικοὺς εἰς τὴν ψυχήν των. Ἐὰν ἀποβλέπουν εἰς συμφέροντα ὑλικά, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν κανονίζουν τὰς πεποιθήσεις των, δὲν θὰ εἰμπορέσουν νὰ ἔλθουν πρὸς τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου. Αὐτοὶ δὲ εἶνε κυρίως οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἑλκύονται ἀπὸ τὴν θείαν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου.

Ἡ ὥρα τῆς χάριτος.

Μὲ πολλὴν εὐγνωμοσύνην καὶ συναίσθησιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρει ὅτι «εὐδόκησεν» ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἐκάλεσε «διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ» εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τοῦ ὑπέδειξε τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας. Πρὶν τὸν φωτίσῃ ὁ Θεός, ἐνόμιζεν ὁ Παῦλος ὅτι θὰ σωθῇ διὰ τῆς περιτομῆς καὶ τῶν ἄλλων τυπικῶν διατάξεων ποὺ ὥριζεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχεν ἔλθει καὶ ἐκάλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν σωτηρίαν, ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ μένῃ μακρὰν τῆς ἀληθείας. Καὶ μόνον, ὅταν ὁ Κύριος τοῦ ἤνοιξε τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὴν σωτηρίαν, τότε ἐγνώρισε πράγματι τὴν ἀλήθειαν. Ἐκείνη ἡ ὥρα διὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον ἦτο ἡ ὥρα τῆς χάριτος. Ὁ Θεός, ποὺ ἔβλεπε τὴν καλήν του διάθεσιν, τὸν ἐπεσκέφθη καὶ τὸν ἔσωσεν.

Ἂς θαυμάσωμεν λοιπὸν τὴν ἀνέκφραστον καλωσύνην, τὴν ὁποίαν ὁ ἄπειρος Θεὸς δείχνει πρὸς τὸν μικρὸν καὶ ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον. Καὶ ἂς σκεφθῶμεν, ὅτι αὐτὸ ποὺ ἔκαμεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Παῦλον, αὐτὸ κάμνει καὶ διὰ τὸν καθένα ἄνθρωπον. Εἶνε «ὁ ποιμὴν ὁ καλός», ὁ Ὁποῖος ζητεῖ καὶ καλεῖ καὶ ἐργάζεται νὰ φέρῃ εἰς τὴν μάνδραν Του καὶ νὰ σώσῃ τὰ «ἀπολωλότα πρόβατα». Ἐνῷ δὲ ἡμεῖς πολλαῖς φοραῖς Τὸν περιφρονοῦμεν καὶ δείχνομεν τόσην ἀσέβειαν καὶ κακίαν, Αὐτὸς δὲν λησμονεῖ τὴν καλωσύνην Του, ἀλλὰ μὲ πάντα τρόπον ζητεῖ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν σωτηρίαν μας.

Ναί! Ἦτο καὶ δι' ἡμᾶς ὥρα τῆς χάριτος καὶ στιγμὴ εὐλογημένη ἡ ὥρα ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεσκέφθη τὴν καρδίαν μας ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ ζήσωμεν κατὰ τὸ θέλημά Του. Ἴσως νὰ ἔχωμεν σημειώσει εἰς τὸν βίον μας διαφόρους ἡμερομηνίας καὶ χρονολογίας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐνθυμούμεθα κάτι καλὸν ποὺ μᾶς συνέβη. Ἴσως μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ συγκίνησιν ἀναλογιζόμεθα στιγμὰς τῆς ζωῆς μας, κατὰ τὰς ὁποίας ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθημεν ἀπὸ βέβαιον καὶ τραγικὸν θάνατον. Ἀλλὰ δὲν εἰμποροῦν νὰ συγκριθοῦν αἱ ὧραι αὐταὶ μὲ ἐκείνην τὴν μακαρίαν ὥραν ποὺ μᾶς προσείλκυσεν ὁ πανάγαθος Θεὸς εἰς τὴν ἀλήθειαν. Διότι κατ' ἐκείνας μὲν ἐπρόκειτο περὶ κέρδους ὑλικοῦ καὶ σωματικοῦ· ἐνῷ ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκάλεσεν ὁ Θεός, ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ψυχήν μας καὶ μὲ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν τὴν αἰώνιον.

Νὰ καθορίσωμεν τὴν θέσιν μας.

Ὁ Θεὸς μετεχειρίσθη τὸν ἀπόστολον Παῦλον ὡς ὄργανόν Του καὶ τὸν ἀπέστειλεν «ἵνα εὐαγγελίζεται εἰς τὰ ἔθνη» τὸν Υἱόν Του, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Δηλαδὴ τὸν ἔστειλε νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας, ποὺ ἦσαν μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔνοχοι αἰωνίου καταδίκης, ὅτι ἦλθεν ὁ

Σωτήρ, ὁ Ὁποῖος μὲ τὴν σταυρικήν Του θυσίαν συμφιλιώνει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸν Θεὸν καὶ ἐξασφαλίζει εἰς ὅλους τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Αὐτὴ ἦτο ἡ εὐχάριστος εἴδησις, τὴν ὁποίαν ἤκουον αἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου, διʼ αὐτὸ δὲ καὶ ὀνομάζεται «εὐαγγέλιον» ἡ ὅλη διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων.

Τὴν χαρμόσυνον ταύτην ἀγγελίαν ἐδέχθησαν μὲ συγκίνησιν καὶ εὐγνωμοσύνην ἀναρίθμητοι μυριάδες ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔσπευδαν νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, νὰ μετανοήσουν καὶ νὰ συμμορφωθοῦν μὲ τὰς ἐντολάς Του. Αὐτοὶ ἐξετίμησαν ὅπως ἔπρεπε τὴν εὐεργεσίαν ποὺ τοὺς ἔκαμεν ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ εὗρῆκαν τὴν σωτηρίαν των. Ἀντιθέτως ὅμως, ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι ποὺ δὲν ἠθέλησαν νὰ πιστεύσουν ἢ ἔμειναν ἀδιάφοροι καὶ ἀπέθαναν ἀμετανόητοι καὶ ἀφῆκαν μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ χαθῇ ἡ σπουδαιοτάτη εὐκαιρία ποὺ ἐδίδετο εἰς αὐτούς.

Ἰδοὺ ἕνα ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς σκέψεις σοβαράς. Ἰδίως μάλιστα κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας ἡμέρας, ποὺ ἑορτάζομεν τὴν Γέννησιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν πολύ. Αὐτὸς ποὺ ἐγεννήθη ὑπὸ τόσον ταπεινὰς συνθήκας καὶ ἐκλαυθμήρισεν ὡς βρέφος μέσα εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, εἶνε Ἐκεῖνος, διὰ τοῦ Ὁποίου ἦλθεν «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία», καθὼς ἔψαλλον οἱ ἄγγελοι. Εἶνε τὸ μέσον, διὰ τοῦ Ὁποίου ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν καλήν Του διάθεσιν καὶ ἀπεφάσισε νὰ μᾶς σώσῃ.

Ἀλλὰ εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ καθορίσωμεν τὴν θέσιν μας ἕνας ἕκαστος ἀπέναντι τοῦ γεγονότος τούτου, τοῦ τόσον μεγάλου καὶ μοναδικοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι μόνον ἐὰν ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν γεννηθέντα Κύριον καὶ ἐὰν ζῶμεν ἐν μετανοίᾳ καὶ πειθαρχοῦμεν εἰς τὸ θέλημά Του, τότε μόνον διʼ ἡμᾶς εἶνε Σωτήρ. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἡ μὲν Ἐκκλησία θὰ ψάλλῃ μὲ χαρὰν «Χριστὸς γεννᾶται» καὶ «Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν»· ἡμεῖς ὅμως δὲν θὰ ἔχωμεν νὰ κερδήσωμεν τίποτε, ἐὰν μείνωμεν μακρὰν τοῦ Σωτῆρος καὶ ἀμετανόητοι. Θὰ εἶνε δὲ φοβερὸν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας ἔγκλημα, νὰ μᾶς δίδουν δωρεὰν τὴν σωτηρίαν καὶ ἡμεῖς νὰ τὴν περιφρονήσωμεν.

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ο ΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΠΕΝΘΟΥΣ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ(*)

«Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου» (Ἐκκλ. 7, 3).

Ὑπάρχει ἐν τούτοις μία περίπτωσις, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ τὴν ἐκθέσω πλατύτερον. Κάποτε ἐγίνετο μία διασκέδασις, τῆς ὁποίας σπανίως βλέπει κανεὶς παρομοίαν. Δέκα χιλιάδες φῶτα ἐφώτιζαν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον. Ὁ βασιλεὺς ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς τὸν ὑψηλόν του θρόνον καὶ γύρω του ἦσαν αἱ σύζυγοί του καὶ αἱ ἑταῖραί του. Ἔτρωγαν, ἔπιναν, ἐγέμιζαν τὰ ποτήρια, ἐχόρευαν μὲ εὐθυμίαν ἐπὶ ὥρας. Μεγαλόφωνοι ἠκούοντο αἱ βακχικαὶ κραυγαί, τὰ ᾄσματα. Ἔπιναν πολύ· κατηρῶντο τὸν Θεὸν τοῦ Ἰακώβ· ἐπῆραν τὸ ἅγιον ποτήριον καὶ ἔχυσαν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ βεβηλωμένον ποτόν. Ἔπειτα ἔπιναν ἀπὸ αὐτό, καὶ πάλιν ἔπιναν. Μέσα δὲ εἰς τὴν αἴθουσάν των ἐγίνετο πανδαιμόνιον ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς ἤχους τῶν μουσικῶν ὀργάνων. Ἀλλὰ ἄκουσον! ἄκουσον! Εἶνε ἡ τελευταία διασκέδασις ἀπὸ ὅσας εἶδέ ποτε ἡ Βαβυλών. Διότι οἱ ἐχθροί της εἶνε πρὸ τῶν πυλῶν της. Ὦ Βαβυλώνιε, σταμάτησε τὴν διασκέδασίν σου καὶ ἰδὲ τὴν ῥάβδον τοῦ Θεοῦ! Ἰδού, ὁ θάνατος εἶνε ἡ ῥάβδος. Συρίζει εἰς τὸν ἀέρα καὶ διασχίζει τὴν καρδίαν σου. Πίπτει, πίπτει, καὶ μετʼ αὐτοῦ πίπτει καὶ ἡ Βαβυλών! Ἡ διασκέδασις ἦτο διασκέδασις θανάτου. «Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου», ὡς αὐτός. Ἐδῶ ἔχομεν μίαν μελαγχολικὴν ἀπόδειξιν τῆς βεβαιώσεως, ποὺ ἔκαμα, ὅτι δηλαδὴ αἱ πλεῖσται ἀπὸ τὰς φοβερωτέρας συμφορὰς ἀπὸ ὅσας συνέβησάν ποτε, συνέβησαν εἰς τὸν οἶκον τῆς ἁμαρτωλῆς τῶν διασκεδάσεων χαρᾶς.

Ὦ οἰκοδέσποινα τοῦ «οἴκου τοῦ πότου», ἀνέγνωσα τὴν ἱστορίαν σου· ναί, ἐδιάβασα τὴν ἱστορίαν σου καὶ αὐτὸ μοῦ εἶνε ἀρκετόν. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ πατήσω τὸ κατώφλιόν σου. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ καθήσω εἰς τὰς λαμπρὰς αἰθούσας σου. Ἀρκεῖ, εἶμαι ἱκανοποιημένος. Θὰ ἐπροτιμοῦσα νὰ κοιμηθῶ τὴν νύκτα εἰς τὰ σάββανά μου καὶ εἰς τὸ φέρετρόν μου, παρὰ νὰ ἔμβω εἰς τοιοῦτον οἶκον χαρᾶς. Καλὲ Θεέ, ἀξίωσέ με νὰ διαφυλαχθῶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτωλὴν αὐτὴν χαράν. Ἀξίωσέ με νὰ μὴ νικηθῶ ἀπὸ τὸν πειρασμὸν νὰ πατήσω τὸ κατώφλιον αὐτό! Ὦ νέε, σὺ ποὺ γοητεύεσαι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ τέρπεσαι ἀπὸ τὴν μουσικήν του, στάσου, στάσου· διότι κάθε σανίδι τοῦ πατώματός του εἶνε σάπιο, κάθε λιθάρι ποὺ ὑπάρχει ἐκεῖ εἶνε παρμένον ἀπὸ τὰ λατομεῖα τῆς κολάσεως. Καὶ ἐὰν ἔμβῃς εἰς τὸ σπίτι αὐτό, θὰ εὕρῃς ὅτι τὰ βήματά σου προχωροῦν κάτω εἰς τὸν ᾅδην καὶ καταβαίνουν εἰς τὰ δωμάτια τοῦ αἰωνίου θρήνου. «Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου».

Ἀλλά, φίλοι μου, μὴ σκυθρωπάζετε, διότι ἀκούετε, ὅτι τοιοῦτον εἶνε τὸ κατάντημα τῆς ἁμαρτωλῆς χαρᾶς. Ἰδοὺ τώρα θὰ σᾶς ὁμιλήσω διὰ μίαν καλυτέραν οἰκίαν ἀπὸ αὐτήν. Ὑπάρχει κάποιος οἶκος χαρᾶς, εἰς τὸν ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ πηγαίνῃ κάθε Χριστιανός. Ἠκούσατε πρὸ ὀλίγου ὅτι ηὐχήθην νὰ μὴ πατήσω ποτὲ τὸ κατώφλιον τοῦ οἴκου τῆς ἁμαρτωλῆς χαρᾶς. Ὑπάρχει ὅμως ἄλλος οἶκος χαρᾶς, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐκάλουν ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἠθέλησέ ποτε νὰ κάμῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐλεεινοὺς καὶ ἀθλίους. Ἀπʼ ἐναντίας, ἔχει σκοπὸν νὰ τοὺς κάμῃ εὐτυχεῖς. Ὑπάρχουν ἑορταί, εἰς τὰς ὁποίας ἠμποροῦν νὰ μετέχουν οἱ Χριστιανοί. Ὑπάρχουν καιροὶ χαρᾶς, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ Χριστιανοὶ δύνανται νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν καὶ νὰ δημιουργοῦν ἄδολον εὐθυμίαν. Χαρῆτε, Χριστιανοί, διότι δὲν ἀπεκλείσθητε ἀπὸ κάθε συμπόσιον. Καίτοι ἡ πόρτα ἐκείνη τῆς ἁμαρτωλῆς χαρᾶς εἶνε στιγματισμένη μὲ στίγματα συμφορῶν, ὑπάρχει ὅμως μία ἄλλη, εἰς τὴν ὁποίαν εἰμπορεῖτε νὰ πηγαίνετε. Μὴ φοβεῖσθε, διότι αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἐπῆγεν ἐκεῖ. Ὁ πρῶτος οἶκος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπῆγεν ὁ Ἰησοῦς, ἦτο «οἶκος χαρᾶς». Ἐπῆγεν εἰς γάμον, εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐκεῖ μετέβαλε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον. Ὦ! ὑπάρχουν πράγματι διασκεδάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἠμποροῦν νὰ πηγαίνουν καὶ Χριστιανοί. Ὑπάρχουν κύπελλα, ἐκ τῶν ὁποίων ἠμποροῦν νὰ πίνουν καὶ αὐτοί· ὑπάρχουν φαγητά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ

(*) Τοῦ διασήμου ἱεροκήρυκος τοῦ 19ου αἰῶνος C.H.Spurgeon, κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ.

τρώγουν· ὑπάρχουν μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ εὐχαριστηθοῦν. Οἱ Χριστιανοὶ δὲν εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποφεύγουν τέρψεις ποὺ εἶνε ἀθῷαι, ἀλλ' ἐκείνας ποὺ εἶνε ἁμαρτωλαί. Ὑπάρχουν ἑορταὶ κατὰ τὰς ὁποίας δὲν ὑπάρχει ποτὲ τὸ ποτήριον τοῦ μεθύσου· δὲν ἀκούεται ποτε τὸ ᾆσμα τῆς ἀνηθικότητος καὶ ἀσωτείας· δὲν λέγεται ποτε ὁ αἰσχρὸς λόγος. Ἔχω ἴδει τοιαύτας ἑορτάς, τὰς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς θὰ ἐπεδοκίμαζεν· ἑορτὰς ὅπου κάθε καρδιὰ ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀγάπην καὶ κάθε ψυχὴ πλήρης ἀπὸ χαράν.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΕΥΝΙΚΗ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Ἐὰν ὁ Φοῖβος δὲν ἔκρινε καλὸν πρὸς τὸ παρὸν νὰ διηγηθῇ εἰς τὴν μητέρα του τὰς περιπετείας του, πόσῳ μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ τῆς ἀποκρύψῃ τὴν δυστυχῆ κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε καταντήσει ἡ Εὐνίκη!

Οἱ Χριστιανοὶ συνηθροισμένοι εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἱερέως τῆς Κορίνθου ἐφοβήθησαν ἀπὸ τὰ γεγονότα, ποὺ εἶχαν λάβει χώραν εἰς Ρώμην. Ἐφοβήθησαν μήπως ὁ αὐτοκράτωρ διατάξῃ νὰ διωχθοῦν οἱ Ναζωραῖοι εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς αὐτοκρατορίας. Εἴξευραν μάλιστα, ὅτι εἶχε φθάσει ἕνας ἀπεσταλμένος, φέρων ἐπιστολὰς εἰς τὸν νομάρχην. Ἀλλά, κατόπιν ἀπὸ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἐλπίδας των, καθησύχασαν διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μετ' ὀλίγας ἡμέρας, διότι ἀπεδείχθησαν ἀστήρικτοι οἱ φόβοι των.

Τότε ἔστειλαν ἐπιστολὰς εἰς τὸν Διονύσιον διὰ νὰ τὸν πληροφορήσουν ὅσα εἶχον συμβῆ εἰς τὸν Φοῖβον καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ κάμῃ μίαν νέαν ἀπόπειραν πλησίον τῆς Ἰουνίας. Καί, ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας, νὰ στείλῃ τὴν κόρην κοντὰ εἰς τὴν μητέρα της.

Ὁ Διονύσιος καὶ πάλιν ἀπέτυχεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Μέτελλα εἶχεν ἀναλάβει τὰς δυνάμεις της, ἀπεφασίσθη νὰ τῆς εἴπουν τὴν πραγματικὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ Εὐνίκη δὲν εἰμποροῦσε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ὅτι δηλαδὴ δὲν ἦτο ἡ δυσκολία τοῦ ταξειδίου, ποὺ τὴν ἐκράτει, ἀλλὰ τὰ δεσμά, ποὺ τὴν ἐβάρυναν.

—Ἡ.... Εὐνίκη μου.... δούλη.... εἰς τὰς Ἀθήνας!.... εἶπε τονίζουσα κάθε λέξιν. Αὐτὴ λοιπὸν ἦτο ἡ ἀσθενὴς δούλη ποὺ ἐνοσηλεύσαμεν ἐδῶ; Δι' αὐτὴν λοιπὸν ἡ καρδιά μου ἐδοκίμασε τόσον ζωηρὰν συμπάθειαν, ὅταν ἡ Κορνηλία ἦλθε νὰ μᾶς ἴδῃ πέρυσι!

—Ναί, εἶνε ἡ κόρη σου ἐκείνη ποὺ ἠθέλησες νὰ ἐξαγοράσῃς, καίτοι κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς δὲν τὸ ἤξευρε τότε, εἶπεν ἡ Φοίβη.

—Καὶ θὰ προσπαθήσω πάλιν, εἶπεν ἡ Μέτελλα. Ὅσον σκληρὰ καὶ ἂν εἶνε ἡ καρδιὰ τῆς Ἰουνίας, θὰ συγκινηθῇ εἰς τὰς παρακλήσεις καὶ τὰ δάκρυα μιᾶς μητέρας. Ὁ παντοδύναμος Κύριος θὰ μεσιτεύσῃ πλησίον της καὶ δι' ἐμένα. Θὰ ὑπάγω. Θέλω νὰ ἐξαγοράσω τὸ παιδί μου!

Κανεὶς δὲν ἐδοκίμασε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ, διότι ὅλοι ἦσαν πεπεισμένοι, ὅτι τοῦτο ἦτο τὸ μόνον μέσον ἐπιτυχίας. Καί, πρᾶγμα ἐκπληκτικόν, παρετήρησαν ὅτι, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἡ ὑγεία τῆς Μέτελλας ἀποκατεστάθη καὶ αἱ δυνάμεις της ἐπανῆλθον ταχέως. Ὀλίγας ἑβδομάδας ἀργότερον, ἦτο πλέον ἱκανὴ νὰ ξεκινήσῃ διὰ τὰς Ἀθήνας. Συνοδευομένη ἀπὸ τὸν Φοῖβον διηυθύνθη εἰς τὸ σπίτι τοῦ Διονυσίου, ὁ ὁποῖος τῆς προσέφερε φιλοξενίαν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς της.

Ὁ Φοῖβος ἐσταμάτησε καθ' ὁδὸν διὰ νὰ ἴδῃ τὴν Τρυφῶσαν καὶ τῆς καταστήσῃ γνωστὰ ὅλα ὅσα εἶχαν συμβῆ. Ἀλλὰ τὴν εὗρῆκαν ὠχρὰν καὶ ἀνήσυχον.

—Ἦσουν ἀσθενής; τὴν ἠρώτησαν.

—Ὄχι, δὲν ἤμουν ἀσθενὴς ἀλλὰ δυστυχὴς εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν. Εἰπέ μου διὰ τὴν μητέρα σου, τὴν εὐγενῆ κυρίαν μου.

—Εἶνε καλύτερα. Ὦ! Τρυφῶσα, διατί μοῦ ἔκρυπτες πάντοτε τὸ μέρος, ὅπου θὰ εἰμποροῦσα νὰ εὕρω τὴν μητέρα μου;

—Διότι ὁ πατέρας σου μὲ ὑπεχρέωσε νὰ ὁρκισθῶ εἰς τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν, ὅτι θὰ σὲ ἐκράτουν πάντοτε ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ αὐτήν. Προσεπάθησα μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις μου νὰ μὴ προδώσω τοὺς ὅρκους μου, ἀκόμη καὶ τὴν ἡμέραν, ποὺ σοῦ ἔδιδα τὰ χειρόγραφα. Καὶ τώρα οἱ θεοὶ μὲ ἐγκατέλειψαν, εἶμαι χωρὶς φίλους, μόνη εἰς τὸν κόσμον.

—Ἀπατᾶσαι, Τρυφῶσα, ἡ μητέρα μου θὰ γίνῃ φίλη σου· θὰ μάθῃς ν' ἀγαπᾷς τὸν Θεόν μας καὶ Σωτῆρά μας καὶ τότε θὰ εἶσαι πάλιν εὐτυχὴς μαζῆ μὲ τὸν Ἀρνόβιον.

Δὲν ἀπέρριψε τὴν παρηγορίαν, ποὺ τῆς ἔδιδεν ὁ Φοῖβος, ἀλλ' ἐκίνησε τὸ κεφάλι καὶ εἶπε θλιβερά:

—Ἀ! δὲν εἶμαι ἀξία ν' ἀτενίσω τὴν μητέρα σου. Καὶ βέβαια ὁ Θεός σου θ' ἀπορρίψῃ τὴν ἡλικιωμένην πλέον γυναῖκα, ποὺ ἐδαπάνησε τὰς καλυτέρας τῶν ἡμερῶν της εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὀνομάζεις ψευδῆ εἴδωλα.

Ὁ Φοῖβος δὲν εἰμποροῦσε νὰ σταθῇ περισσότερον, διότι ἤδη τὸ φορεῖον, ποὺ ἔφερε τὴν μητέρα του, εἶχε περάσει τὸ σπίτι τοῦ Ἀρνοβίου. Καίτοι ἐβιάζετο νὰ τὸ φθάσῃ, εἶπεν ἀκόμη εἰς τὴν τροφόν του.

—Τρυφῶσα, ἡ μητέρα μου θὰ σὲ συγχωρήσῃ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ σὲ δεχθῇ ὡς τέκνον του.

Καὶ ἠκολούθησε τὴν ἄγουσαν εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς τὰ ἴχνη τῆς μητέρας του.

Μόλις ἡ Μέτελλα ἔφθασεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Διονυσίου, ἤλλαξεν ἐνδύματα. Ἐνεδύθη μὲ ὅσην κομψότητα ἐνεδύετο πρὸ τῆς ἐξορίας της.

Διηυθύνθη ἀμέσως εἰς τὸ σπίτι τῆς Ἰουνίας. Ἀλλά, προτοῦ εἰσέλθῃ, εἶπε διὰ μέσου μιᾶς δούλης εἰς τὴν εὐγενῆ Ρωμαίαν, ὅτι μία Ἀθηναία κυρία ἐπεθύμει νὰ τῆς ὁμιλήσῃ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Ἰουνία ἐδιάβαζεν εἰς τὴν Κορνηλίαν, ἡ ὁποία ἀνέκτα ὀφθαλμοφανῶς τὴν ὑγείαν καὶ τὸ λογικόν της, ἀλλ' ἡ ὁποία ἦτο ἀκόμη πολὺ ἀδύνατος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ τὴν ἀφήνουν ἐντελῶς εἰς τὰς φροντίδας τῶν δούλων. Ἡ ἀγγελία ἐπισκέψεως τὴν δυσηρέστησεν. Ἔστειλε μάλιστα νὰ φωνάξουν τὴν Εὐνίκην διὰ νὰ δικαιολογηθῇ διὰ μέσου αὐτῆς. Εἰς μάτην ἀνεζήτησαν τὴν Εὐνίκην. Ἡ Ἰουνία ἠναγκάσθη τότε νὰ ἀφήσῃ τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν κυρίαν νὰ περάσῃ.

Ἡ θέα τῆς Μέτελλας τῆς ἐπροξένησε περίεργον ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς της, ὅταν εἶδε τὴν εὐγενῆ καὶ κομψῶς ἐνδεδυμένην ἐκείνην κυρίαν νὰ πίπτῃ εἰς τὰ γόνατά της καὶ μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια νὰ τῆς ζητῇ τὸ παιδί της!

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὰ ἐφετεινὰ Χριστούγεννα.

Ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἑτοιμάζεται νὰ ἑορτάσῃ καὶ πάλιν τὰ «Χριστούγεννα». Ἡ σημασία τοῦ μεγίστου τούτου διὰ τὸν ἄνθρωπον γεγονότος συγκεφαλαιώνεται εἰς τὰς περιφήμους φράσεις τῶν ἀγγέλων, ὅτι «ἐτέχθη ὑμῖν Σωτὴρ» καὶ ὅτι ὁ Σωτὴρ οὗτος εἶναι «ἐπὶ γῆς εἰρήνη».

Καὶ ὅμως ὁ σημερινὸς χριστιανικὸς κόσμος εὑρίσκεται ἐν τῷ συνόλῳ του εἰς τοιαύτην πνευματικὴν κατάστασιν, ὥστε μόνον διὰ τὴν σημασίαν ταύτην τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων νὰ μὴ ἐνδιαφέρεται. Διότι οὔτε διὰ τὴν σωτηρίαν φρονεῖζει, οὔτε τὴν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ προσφερομένην εἰρήνην δέχεται. Οἱ μὲν λαοὶ εὑρίσκουν τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων ὡς μίαν ἐπὶ πλέον εὐκαιρίαν ἐμπορικῆς κινήσεως καὶ φαγοποσίας. Ἡ ἑορτὴ δηλαδὴ θὰ δημιουργήσῃ κίνησιν μεγάλην εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν τροφίμων, ἀνάλογον δὲ εἰς τὰ σπίτια, διὰ τὴν ἑτοιμασίαν τραπεζιοῦ πλουσίου. Καὶ ὁ κατ' ὄνομα Χριστιανὸς θὰ θεωρήσῃ καθῆκον ἐπιβαλλόμενον δῆθεν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἑορτῆς νὰ κάμῃ μεγάλην μὲν προσφορὰν εἰς τὴν κοιλίαν παρὰ τὸ τραπέζι τῶν φαγητῶν, οὐδεμίαν ὅμως εἰς τὴν ψυχὴν παρὰ τὴν τράπεζαν τῆς σωτηρίας. Θὰ μείνῃ καὶ πάλιν ἱκανοποιημένος διὰ τὸν τοιοῦτον ἑορτασμὸν τῶν Χριστουγέννων, καίτοι ἔμεινε καὶ πάλιν μακρὰν τοῦ σκοποῦ τῆς ἑορτῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὸν Χριστόν, ἡ ἐπιτυχία τῆς σωτηρίας, ἡ συμφιλίωσις μὲ τὸν Θεὸν καὶ δι' αὐτῆς ἡ ἀπόλαυσις τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ δὲ κυβερνῆται τῶν λεγομένων χριστιανικῶν Κρατῶν—καὶ ὄπισθεν αὐτῶν οἱ βιομήχανοι τῶν ὅπλων, οἱ ἀποκληθέντες «ἔμποροι τοῦ θανάτου»—ἐξωθοῦν διαρκῶς τὰ πράγματα, ὥστε τὰ ἐφετεινὰ Χριστούγεννα νὰ μᾶς εὑρίσκουν πολὺ μακρότερον ἀπὸ τὴν εἰρήνην καὶ πλησιέστερον πρὸς τὴν ἐπανάληψιν τῆς φρικτῆς ἀνθρωποκτονίας καὶ αἱματοχυσίας!

Παρὰ ταῦτα οὔτε ὁ σκοπὸς τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, θὰ ματαιωθῇ—τὸν ἐπέτυχαν ἄλλως τε ἕως τώρα πολυπληθεῖς μυριάδες—οὔτε ἡ ἐπὶ γῆς εἰρήνη θὰ μείνῃ ἀσύλληπτος. Ἡ ἀνθρωποκτονία—καὶ δὴ οἱ λεγόμενοι χριστιανικοὶ λαοί—ἀφοῦ δοκιμάσουν καὶ τὰς ἐσχάτας συνεπείας τῆς ἀπὸ τοῦ Σωτῆρος ἀπομακρύνσεως, θὰ ἀναγκασθοῦν ἔπειτα ἀπὸ τὰ πράγματα νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ νὰ ἀπολαύσουν καὶ «ἐπὶ γῆς εἰρήνην».

Ἀπαρκίτητος ἀνταπόδοσις.

Οἱαδήποτε ὅμως καὶ ἂν εἶνε ἡ στάσις τῶν Χριστιανῶν ἀπέναντι τοῦ ζητήματος τῆς σωτηρίας των, τὸ ὁποῖον ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων διακηρύττει, μία ἄλλη ὑποχρέωσις παραμένει ἐξόχως ἐπιτακτική: ἡ βοήθεια τῶν πτωχῶν.

Διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, κατὰ τὴν ὁποίαν τόσον θαυμαστὴ ἀπεδείχθη ἡ «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀνέκφραστος καλωσύνη καὶ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἐπιβάλλεται ἀπαραιτήτως ἡ ἐξάσκησις τῆς καλωσύνης καὶ εὐσπλαγχνίας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ὅμοιόν του ἄνθρωπον. Καὶ ἂν δὲν ἐνόησές ποτε πνά καλωσύνη εἶνε ἡ σωτηρία, ποὺ σοῦ προσφέρει ὁ γενηθεὶς Κύριος πάντως τὸ γεμᾶτο τραπέζι, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καθίσῃς κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, εἶνε καὶ αὐτὸ μία καλωσύνη τοῦ Θεοῦ πρὸς σέ. Δὲν νομίζεις λοιπὸν ὅτι ὀφείλεις καὶ σὺ νὰ δείξῃς κάποιαν καλωσύνην πρὸς τὸν ἄλλον Χριστιανόν, ποὺ πεινᾷ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν; Ὅσοι δὲ ἐγνώρισαν καὶ τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν Χριστουγέννων, ὅσοι ἐγνώρισαν τὸν Χριστὸν Σωτῆρά των καὶ εὗρῆκαν τὴν σωτηρίαν, αὐτοὶ συχνὰ διερωτῶνται: «Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν»; Ἀνταπόδοσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν σωτηρίαν εἶνε ἀδύνατον ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμῃ. Ἐν τούτοις ὁ Σωτὴρ θεωρεῖ σπουδαίαν τοιαύτην ἀνταπόδοσιν τὴν πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ στερουμένους ἀδελφοὺς βοήθειαν: «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε», λέγει.

Καὶ εἶνε ἐφέτος τόσοι οἱ ἐλάχιστοι ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, οἱ πτωχοί, οἱ ἄνεργοι, οἱ πλημμυροπαθεῖς!

«Συνειδητὴ παραφροσύνη»,

Κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα συνεκροτήθη ἐν Λονδίνῳ ἡ Ναυτικὴ Διάσκεψις ὑπὲρ τοῦ κατὰ θάλασσαν ἀφοπλισμοῦ. Φυσικὰ ἡ Διάσκεψις αὐτὴ δὲν προὐκάλεσε κανὲν ἐνδιαφέρον· διότι παρῆλθε πλέον ἡ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ κυβερνῆται τῶν Κρατῶν, συνερχόμενοι εἰς Συνέδρια καὶ Διασκέψεις καὶ ἐξυμνοῦντες διὰ ρητορικῶν λόγων τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χάρτινα σύμφωνα τῆς δῆθεν εἰρηνικῆς διευθετήσεως τῶν διεθνῶν διαφορῶν καὶ τῶν ἀφοπλισμῶν, ἐβαυκάλιζαν τοὺς λαοὺς μὲ ἐλπίδας μακρᾶς εἰρήνης. Τώρα δὲν ἠμποροῦν νὰ κρύπτωνται ὄπισθεν τῶν Διασκέψεων τούτων. Καὶ ἀπόδειξις ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἡ Ναυτικὴ Διάσκεψις συνεδριάζει, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς καταρτίζουν ἐπειγόντως νέον πρόγραμμα ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ τὴν ἀκολουθήσουν συναγωνιζόμεναι καὶ αἱ ἄλλαι ναυτικαὶ δυνάμεις.

Εἶναι ὅμως παρήγορον γεγονὸς ὅτι δὲν λείπουν καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες, ποὺ καταγγέλλουν εἰς τὸν κόσμον τὴν τοιαύτην παραφροσύνη». Ὁ Ἄγγλος πολιτικὸς Γεώργιος Λάνσμπουρυ παρῃτήθη ἐσχάτως ἀπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, ἀκριβῶς διότι ἡ πλειονότης τῶν μελῶν του ἀπεδέχθη τὴν φιλοπόλεμον πολιτικήν, αὐτὸς δὲ ὡς Χριστιανός, ποὺ θέλει νὰ ἐφαρμόζῃ τὴν πίστιν του τόσον εἰς τὴν ἀτομικὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν πολιτικήν του ζωήν, πιστεύει μόνον εἰς τὴν εἰρηνόφιλον πολιτικήν. Εἰς δὲ τὸ κατὰ Σεπτέμβριον συνελθὸν ἐκκλησιαστικὸν συνέδριον ἐν Μπονμάουθ διεκήρυξε διὰ τῶν ἑξῆς τὴν πίστιν του ταύτην. Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τοῦ κόσμου, εἶπε, μέχρι τοῦ ἑτέρου διεξάγεται φρικώδης συναγωνισμὸς ἐξοπλισμῶν. Φαντασθῆτε, προσέθεσεν: ὅλα τὰ Κράτη ἔδωκαν ἐπίσημον ὑπόσχεσιν νὰ μὴ προσφύγουν ποτὲ εἰς πόλεμον· ὅλοι λέγουν ὅτι ἐπιδιώκουν εἰλικρινῶς τὴν εἰρήνην· ταυτοχρόνως ὅμως ἕκαστον ἔθνος δημιουργεῖ τὰ τερατωδέστερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα μέσα ἐπιδιώξεως τοῦ πολέμου. Ὀνομάζουν τὸ τοιοῦτο πολιτικὴν τῆς πραγματικότητος· ἐγὼ μ' ὅλα ταῦτα τὴν ὀνομάζω παραφροσύνην τῆς χειροτέρας μορφῆς, διότι εἶναι συνειδητὴ παραφροσύνη.

Κατέληξε δὲ μὲ μίαν ἔκκλησιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκούσουν οἱ ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου πραγματικοὶ Χριστιανοί, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ «κατάλειμμα» τοῦ Θεοῦ. Κάμνω ἔκκλησιν πρὸς ὑμᾶς, εἶπεν. Ὀφείλομεν ὅλοι νὰ στρέψωμεν τὰ βήματά μας πρὸς τὸν Γολγοθᾶν καὶ μὲ ταπείνωσιν νὰ ζητήσωμεν συγγνώμην διὰ τὰς ἀτομικὰς καὶ ἐθνικάς μας ἁμαρτίας, νὰ ζητήσωμεν δὲ καὶ δύναμιν διὰ νὰ σταθῶμεν καλῶς ἐνώπιον τοῦ κόσμου, διακηρύττοντες τὴν πίστιν μας εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν προθυμίαν μας ὅπως παραιτηθῶμεν πάσης ἰμπεριαλιστικῆς τάσεως. Ἔχομεν καθῆκον νὰ διατηρῶμεν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ στρατευομένην ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου, δημιουργοῦντες πολιτισμὸν στηριζόμενον ἐπὶ τῆς θρησκείας Αὐτοῦ.

Ὕμνος ἐπιστήμονος εἰς τὴν πίστιν.

Ὁ αὐτὸς ἀμερικανὸς διάσημος βιολόγος Ed. G. Conklin, *περὶ τοῦ ὁποίου ἔγινε λόγος καὶ εἰς προηγούμενα φύλλα, ἐκθέτων τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας μερικοὶ ἐπιστήμονες δὲν πιστεύουν, γράφει ὅτι μία τοιαύτη αἰτία ἔγκειται εἰς τὴν πλάνην «ὅτι ὅλα ἐξηγοῦνται, ὅταν ὑπαχθοῦν εἰς μίαν ἀρχὴν ἢ νόμον· ὅτι ὁ νόμος ἢ ἡ ἀρχὴ εἶνε αὐτὴ ἡ αἰτία· ὅτι ὁ νόμος καὶ ὁ μηχανισμὸς δὲν χρειάζονται ἐξήγησιν· ὅτι μία ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις εἶνε πάντοτε πλήρης, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἄγνωστοι παράγοντες εἰς τοιαύτας ἀναλύσεις· ὅτι δὲν ὑπάρχουν φαινόμενα εἰς τὸ σύμπαν μὴ δυνάμενα νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὰς παρούσας μεθόδους τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Ἴσως δὲ κάποιο μέρος τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀπαισιοδοξίας προέρχεται ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι δὲν ὑπάρχει σχέδιον ἢ σκοπὸς εἰς τὸ σύμπαν καὶ ὅτι τὸ κάθε τι εἶνε ἀποτέλεσμα τύχης καὶ συγκυρίας.....*

«Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ λαμβάνῃ τις τὴν ἐκτεταμένην ἄποψιν τῆς φύσεως ποὺ ἀποκαλύπτει ἡ ἐπιστήμη, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν πορείαν τῆς ἐξελίξεως ἀπὸ τὸν σχηματισμὸν τῶν ἀτόμων μέχρι τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς συνειδήσεως, καὶ ὅμως νὰ πιστεύῃ ἀκόμη ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε χωρὶς σχέδιον ἢ σκοπόν. Μοῦ φαίνεται πολὺ πιθανώτερον ὅτι ἡ ὕλη, ἡ ἐνέργεια, ἡ ζωὴ καὶ τὸ πνεῦμα, αἱ ἀρχαί, οἱ νόμοι καὶ γενικῶς ἡ τάξις τῆς φύσεως, εἶνε ἀποδείξεις τοῦ ἐνυπάρχοντος σχεδίου εἰς τὸν παγκόσμιον αὐτὸν μηχανισμὸν ποὺ ὀνομάζομεν «φύσιν». Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶνε τὸ σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνει κανεὶς τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν ἐλπίδα ἢ εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ σκοπὸς εἰς τὸ σύμπαν, τότε δὲν ὑπάρχει Θεὸς οὔτε καλόν. Ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχῃ σχέδιον, ἐὰν ὑπάρχῃ σκοπὸς εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν, τότε ποέπει νὰ ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀτέλεια τῆς διανοητικῆς μας ὁράσεως εἶναι ἐκείνη, ποὺ ὁδηγεῖ κάποτε νὰ λέγωμεν: «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης». Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ παρουσιάσῃ ἐπιστημονικὴν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ ἀθεΐα ὁδηγεῖ εἰς τὴν μοιρολατρείαν καὶ τὴν ἀπελπισίαν, ἐνῷ ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην». Τελειώνει δὲ ὁ διάσημος ἐπιστήμων τὴν ὅλην πραγματείαν του μὲ τὴν ἑξῆς ὑπέροχον διακήρυξίν του: «Ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς» [δηλαδὴ τοὺς πιστεύοντας]. Ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ λύσῃ τὰ μεγάλα μυστήρια τῆς ὑπάρξεώς μας—διατί ὑπάρχομεν, πόθεν ἐξαρτώμεθα, τί σημαίνουν ὅλα αὐτά. Μόνη ἡ πίστις μᾶς βεβαιώνει ὅτι ὑπάρχει ὡρισμένος σκοπὸς εἰς πᾶσαν πεῖραν. Ἡ γνῶσις αὐτὴ καθιστᾷ τὴν ζωὴν ἀξίαν νὰ τὴν ζῶμεν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν προνόμιον,

ΘΕΙΩΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Πολύκαρπος Ἀνδρώνης.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.

Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι